

ÉRETTSÉGI VIZSGA • 2014. október 15.

TÖRTÉNELEM

KÖZÉPSZINTŰ ÍRÁSBELI ÉRETTSÉGI VIZSGA

JAVÍTÁSI-ÉRTÉKELÉSI ÚTMUTATÓ

**EMBERI ERŐFORRÁSOK
MINISZTERIUMA**

Útmutató az írásbeli vizsgafeladatok javításához

A dolgozatot a vizsgázó által használt színűtől eltérő színű tollal javítsa az alábbiak szerint!

1. Jó válasz	✓
2. Hiány(osság)	√—
3. Nem tartozik szorosan a megoldáshoz	[]
4. Felesleges, értékelhetetlen rész (áthúzás)	—————
5. Súlyos hiba, tartalmi tévedés (aláhúzás)	—————
6. Értelmetlen szöveg, logikai problémák (aláhúzás)	~~~~~
7. Nyelvhelyesség (aláhúzás)	
8. Durva helyesírási hiba (aláhúzás)	=====

(Durva helyesírási hiba:

- a mássalhangzók időtartamának hibás jelölése,
- az összeolvadás, a hasonulás és a kiesés hibás írásmódja,
- kis- és nagy kezdőbetű tévesztése (pl. Római Birodalom, Széchenyi, napóleoni, németország),
- igekötős igék hibás egybe-, illetve különírása,
- tagadószó egybeírása,
- az ly- j tévesztése.)

A feladatok alatt található téglalapok közül a bal oldaliban a feladatra adható maximális pontszám van, a **jobb oldali téglalapba kell beírni a tanuló által elért összes/teljes pontszámot**.

A feladatok egyes részeinek megoldásáért járó **részpontszámokat** is írja a dolgozat(ok)ra!

Csak a megoldási útmutatóban megadott/megfogalmazott válaszelemeket fogadja el, és az egyes feladatoknál feltüntetett pontozás szerint értékeljen! A megadott válaszelemektől eltérést lehetővé tevő feladatokra, feladatelemekre (pl. indoklás) és feladattípusokra a részletes megoldási útmutatóban külön utalás található.

I. A rövid feladatok javítása, értékelése

Értékelési alapelv, hogy a javítókulcsban szereplő válaszelemeket kell jó válaszként elfogadni.

Pontozás

Jó válasz/válaszelem:	0,5 vagy 1 pont (a megoldókulcsban feltüntetettek szerint)
Rossz válasz:	0 pont
Hiányzó válasz:	0 pont

Azokra a feladatelemekre lehet 0,5 pontot adni, amelyeket a javítókulcs külön is megjelöl.

A megoldókulcsban megadott pontszám egy-egy eleme már tovább nem bontható.

Az egyes feladatrészek pontjainak összesítése során kapott pontszámot nem kell kerekíteni, lehet pl. 3,5 pont.

A több válaszelemből álló feladatok pontozása:

- ha 2 pont adható, és két válaszelemet vár el a feladat, akkor minden egyes hibátlan válaszelemért 1–1 pont adható;
- ha 1 pont adható, és két válaszelemet vár el a feladat, akkor minden egyes hibátlan válaszelemért 0,5–0,5 pont adható.

A nem zárt végű feladatoknál (az indoklásoknál, szövegértelmezéseknél stb.) minden olyan megoldás elfogadható, amely tartalmilag megegyezik a megoldási útmutatóban szereplő válasszal. (Ezért ezeknél a feladatoknál a megoldások „Pl.”-val kezdődnek.)

Azoknál a feladatoknál, ahol több válaszelem közül kell a jó megoldást kiválasztani (pl. igaz-hamis), ott az összes válaszelem aláhúzása, megjelölése esetén a válasz nem értékelhető. Ha egy feladat meghatározza az elem(ek) számát, és a vizsgázó ennél többet ír, akkor a beírás sorrendjében kell értékelni.

A megoldásokért az előírt maximális pontot meghaladó „jutalompont” nem adható.

Hibás vagy hiányzó válaszelemek miatt pontot levonni nem szabad.

A **kerettantervekben** szereplő személyek, topográfiai adatok és fogalmak csak **pontos helyesírással** értékelhetők.

Az egyszerű, rövid feladatok összpontszámát a feladatlap utolsó oldalán az össze-sítő táblázat megfelelő rovataiba be kell írni:

- **ha ez az összpontszám egész szám, akkor az *Összesen* rovatba, majd megismételve az *I. Elért pontszám egész számra kerekítve* rovatba is;**
- **ha ez az összpontszám törtszám, akkor az *Összesen* rovatba, majd a matematika szabályai szerint egész számra kerekítve (pl. 23,5 pont kerekítve 24 pont) az *I. Elért pontszám egész számra kerekítve* rovatba.**

A megoldásban szereplő javítókulcstól csak **különösen indokolt esetben lehet eltérni**. Az eltérések okát a javítónak külön szöveges magyarázattal kell indokolnia.

II. A szöveges feladatok javítása, értékelése

1. A feladatválasztás

Összesen **három** feladat értékelhető:

- egy **egyetemes** történelemre vonatkozó **rövid** feladat,
- egy **magyar** történelemre vonatkozó **rövid** feladat,
- egy **magyar** történelemre vonatkozó **hosszú** feladat.

A két magyar történelemre vonatkozó feladatnak **különböző korszakokra** kell vonatkoznia.

A feladatok értékelése a tanulók **hibás feladatválasztása esetén**

Ha *három feladatot oldott meg* a tanuló, de helytelenül választott a korszakok, a feladat-típus stb. vonatkozásában, akkor

- azt a feladatát (vagy feladatait) kell figyelmen kívül hagyni, amelyekben a legkevesebb pontot érte el, így az összpontszám kiszámításánál a legkisebb pontveszteség éri;
- azt az egy (kettő) feladatát kell figyelembe venni, amely(ek) megfelel(nek) a választási szempontoknak, és amely(ek)ben a legtöbb pontot szerezte.

Ha a tanuló *háromnál több feladatba is belekezd*, de nem jelöli egyértelműen választását, és a megoldások között van három olyan feladat, amelyik megfelel a választási szabályoknak, akkor a legkisebb sorszámú megoldott feladattól indulva, a jó választás szabályai alapján emelkedő számsorrendben kell a feladatokat értékelni (pl. 13., 15., 18. vagy 14., 15., 18.).

Ha a tanuló *háromnál több feladatba is belekezd*, de nincs három olyan feladata, amely megfelel a választási szempontoknak, akkor azokat a feladatait kell figyelembe venni,

amely(ek) megfelel(nek) a választási szempontoknak, és amely(ek)ben a legtöbb pontot szerezte.

Ha a vizsgázó *mindegyik feladatba belekezd*, és nem jelzi egyértelműen választását, akkor a vizsgaleírásnak megfelelően a **13., 15., 20.** feladatok megoldását kell értékelni.

2. A feladatok értékelése

A feladatok **értékelésében** a következő szempontok a meghatározók:

- a) **feladatmegértés**,
- b) **követelményeknek** (kompetenciák, tartalmak) való megfelelés,
- c) **megszerkesztettség, nyelvhelyesség.**

A szöveges feladatok értékelése a **javítókulcs** felhasználásával történik, amely tartalmazza a konkrét értékelési szempontokat és a műveleteket, valamint a hozzájuk rendelhető tartalmakat.

a) Útmutató a feladatmegértés pontozásához:

A feladatmegértés kapcsán a következő szempontokat kell figyelembe venni.

- A feladat (téma, korszak) azonosítása: a diák a megadott problémáról, témáról, korszakról ír-e?
- A témataartás, a lényeg kiemelése: lényegre törően, a feladatban felvetett problémára koncentrálnak-e?
- Tartalmi mélység, kifejtettség: megállapításai és következtetései mennyire összetettek, illetve relevánsak-e a probléma szempontjából?
- A műveleti sokszínűség és eredményesség: használja-e a megfelelő forrásokat, és tud-e lényeges megállapításokat, következtetéseket tenni?

A feladatok konkrét értékelésénél az első lépés annak eldöntése, hogy a **feladatmegértésre** adható 4 vagy 8 pontból elért-e a vizsgázó legalább 1 pontot. Ha nem, akkor a feladat összpontszáma csak 0 pont lehet.

A problémamegoldó (rövid) feladatoknál

4 pont akkor adható, ha a vizsgázó a problémát teljes körűen megértette és helyesen értelmezte, a kifejtés arányos, logikus, lényegre törő. A források felhasználásával lényeges következtetéseket fogalmaz meg, a konkrét és az általános megállapítások aránya kiegyensúlyozott.

3 pont akkor adható, ha a vizsgázó a problémát teljes körűen megértette és helyesen értelmezte, de a kifejtés aránytalan vagy nem lényegre törő.

2 pont akkor adható, ha a probléma megoldását csak részben dolgozta ki, és használta a forrásokat, de nem tesz lényegi megállapításokat.

1 pont akkor adható, ha legalább egy olyan megállapítást tesz, amely alapján igazolható, hogy a problémát megértette, de a kifejtés túlnyomó része nem a probléma értelmezésére vagy megoldására irányul.

0 pont akkor adható, ha nem érti meg, illetve teljes mértékben félreérti a feladatot, nem használta a forrásokat, megállapításai nem a probléma értelmezésére irányulnak.

Az elemző (hosszú) feladatoknál

7–8 pont akkor adható, ha a vizsgázó a problémát teljes körűen megértette és helyesen értelmezte, a kifejtés arányos, logikus, lényegre törő. A források felhasználásával lényeges következtetéseket, megállapításokat fogalmaz meg, a konkrét és az általános megállapítások aránya kiegyensúlyozott.

4–6 pont akkor adható, ha a vizsgázó a problémát teljes körűen megértette és helyesen értelmezte, de a kifejtés aránytalan vagy nem lényegre törő.
2–3 pont akkor adható, ha a probléma megoldását csak részben dolgozta ki, és használta a forrásokat, de nem tesz lényegi megállapításokat.
1 pont akkor adható, ha legalább egy olyan megállapítást tesz, amely alapján igazolható, hogy a problémát megértette, de a kifejtés túlnyomó része nem a probléma értelmezésére vagy megoldására irányul.
0 pont akkor adható, ha nem érti meg, illetve teljes mértékben félreérti a feladatot, nem használja a forrásokat, megállapításai nem a probléma értelmezésére irányulnak.

b) A műveletek és a tartalmi elemek pontozása

A javítókulcsban az egyes kompetenciák (pl. idő- és térbeli tájékozódás, források használata) alkalmazásához kapcsolódó műveleteket „M”-mel, a hozzájuk rendelhető tartalmi elemeket pedig „T”-vel jelöltük.

Szoros összefüggés van természetesen a két értékelési szempont között, hiszen a **műveletek csak a konkrét tartalmakon keresztül értelmezhetők és értékelhetők**.

Egy művelethez a problémamegoldó (rövid) feladatok esetében egy-két tartalom kapcsolódik, míg az elemző feladatokban – különösképpen az eseményeket alakító tényezők föltárásánál – több, kettő-három tartalmi elem is rendelődik.

Ha a javítókulcsban egy művelethez csak egy tartalmi elem kapcsolódik, akkor a javításban a műveletek és a tartalmak **pontszámának is meg kell egyeznie**. (Például: rövid feladatok esetében a *Tájékozódás térben és időben*, a *Szaknyelv alkalmazása* és a *Források használata* szempontokra, illetve hosszú feladatok esetében a *Tájékozódás térben és időben* és a *Szaknyelv alkalmazása* szempontokra csak 0 vagy 2 vagy 4 pont adható.)

Ha a javítókulcsban egy művelethez több tartalmi elem kapcsolódik, akkor a köztük lévő szoros összefüggés miatt **bizonyos pontszámok nem adhatók** (például: rövid feladatoknál az *Eseményeket alakító tényezők feltárása* szempontra nem adható 1 és 4 pont, a hosszú feladatoknál a *Források használata* szempontra nem adható 1 és 5 pont, az *Eseményeket alakító tényezők feltárása* szempontra nem adható 1 és 6 pont).

Általános szabályként az egyes műveletek és az egyes tartalmak pontozásakor az alábbiakat kell érvényesíteni.

A „Műveletek” (M) pontozása

2 pont akkor adható, ha a hozzá tartozó, a vizsgázó által elért tartalmi pontszám magas (az elérhető maximális tartalmi pontszám több mint 50%-a).
1 pont akkor adható, ha a tartalmi pontszámokból a vizsgázó legalább 1 pontot elért, és a válasz nem tartalmaz durva hibát (téves adatot, megállapítást).
0 pont akkor adható, ha a vizsgázó a tartalmi elemekre nem szerzett pontot, és a válasza súlyos tévedést tartalmaz.

A tartalmi elemeknél szereplő példák (pl.) azt jelzik, hogy mely tartalmak fogadhatók el jó válaszként. **A tartalmi válaszelemek általában két részből állnak:** idő- és térmeghatározás; általános és konkrét fogalomhasználat; felsorolás (rögzítés, bemutatás) és következtetés (megállapítás). Ez a pontozásnál azt jelenti, hogy ha csak az egyik elemet tartalmazza a válasz, akkor 1 pontot, ha mindkettőt, akkor 2 pontot lehet adni. Természetesen a tartalmi válaszelemeknél – különösképpen a felsorolásoknál és következtetéseknél – másfajta jó kombináció is elfogadható, mint amit a javítókulcs tartalmaz! A javítókulcsban néhány tartalmi elemnél a „vagy” szóval elválasztva több jó válaszlehetőség is szerepel, mindez nem zárja ki, hogy más jó tartalmi elemeket is elfogadjon az értékelő.

A „Tartalmi elemek” (T) pontozása

2 pont akkor adható, ha a válasz megfelelő mennyiségű helyes adatot tartalmaz, az elemzés jó színvonalon hivatkozik a forrásokra (szerzőre, szándékokra, körülményekre stb.), valamint többféle jellemző, tipikus okot, következményt fogalmaz meg, és/vagy említ az eseményekhez kapcsolódó történelmi személyiségeket.

1 pont akkor adható, ha kevés és nem lényeges, nem a legjellemzőbb adatot, következtetést, megállapítást tartalmaz az elemzés.

0 pont akkor adható, ha nincsenek adatok, összefüggések, vagy ha teljesen hibás megállapítások vannak a megoldásban.

c) A „Megszerkesztettség, nyelvhelyesség” pontozása**A problémamegoldó (rövid) feladatoknál**

2 pont akkor adható, ha a fogalmazás értelmes mondatokból álló, szerkesztett szöveg, melyben nincsenek durva helyesírási hibák.

1 pont akkor adható, ha több nyelvhelyességi és több durva helyesírási hiba van benne.

0 pont akkor adható, ha a megoldás csupán szavakból álló vázlat, nincsenek benne összefüggő mondatok.

Az elemző (hosszú) feladatoknál

7–8 pont akkor adható, ha a fogalmazás értelmes mondatokból álló, koherens, szerkesztett szöveg, felépítése logikus, arányosan igazodik a tartalmi kifejtéshez, megállapításai árnyaltak, több szempontúak, és nem tartalmaz nyelvtani vagy helyesírási hibát.

4–6 pont akkor adható, ha a szöveg értelmes mondatokból áll, de aránytalanul szerkesztett, vagy néhány megállapítása leegyszerűsített, egysíkú, kisebb nyelvhelyességi hibákat tartalmaz.

2–3 pont akkor adható, ha a szöveg értelmes mondatokból áll, de a szöveg rosszul szerkesztett, aránytalan, hiányos (pl. a bevezetés, tárgyalás, befejezés közül valamelyik hiányzik).

A szöveg megállapításai leegyszerűsítettek, egysíkúak, nyelvhelyességi hibákat tartalmaznak.

1 pont akkor adható, ha a válasz mondatokból áll, de a mondatok között alig van (tartalmi vagy nyelvi) összefüggés, és súlyos nyelvhelyességi és helyesírási hibákat tartalmaz.

0 pont akkor adható, ha a válasz vázaltszerű, csupán szavakból áll.

3. A szöveges feladatok terjedelme

Fontos szövegalkotási kompetencia, hogy a vizsgázó a gondolatait az előre meghatározott terjedelem keretei között fejtse ki. Indokolt esetben a kipontozott helyen megkezdett gondolat a lap üres helyein befejezhető, és ez a válaszelem is értékelhető. Ez a rövid feladatoknál kb. 2–3 sort, hosszú feladatoknál kb. 4–5 sort jelent.

4. A szöveges feladatok értékelésének javasolt menete

1. Tanulmányozza át a feladatok javítókulcsait!
2. Tekintse át az értékelési szempontsor mintáját!
3. Ellenőrizze a vizsgázó feladatválasztásait!
4. Legalább kétszer olvassa el a tanuló dolgozatát!
5. A javítókulcs elemei szerint állapítsa meg az egyes szempontok szerint elért pontszámot!
6. Állapítsa meg az összpontszámot, és az osztószám **(2)** segítségével számítsa át vizsgaponttá!
7. A vizsgapontokat feladatonként **ne kerekítse!**
8. **Számítsa ki a három esszéfeladatban elért összesített vizsgapontszámot, majd írja be a feladatlap utolsó oldalán az összesítő táblázat megfelelő rovataiba:**
 - ha ez az összpontszám egész szám, akkor az *Összesen* rovatba, majd megismételve a *II. Elért pontszám egész számra kerekítve* rovatba is;
 - ha ez az összpontszám törtszám, akkor az *Összesen* rovatba, majd a matematika szabályai szerint egész számra kerekítve (pl. 23,5 pont kerekítve 24 pont) a *II. Elért pontszám egész számra kerekítve* rovatba!

III. A feladatlap összpontszámának megállapítása

Adja össze az I. és a II. összetevőben elért (egész számra kerekített) pontszámokat!

Táblázatok a feladatok értékeléséhez, pontozásához

Rövid választ igénylő feladat

Szempontok	Elérhető	Elért
	pont	
Feladatmegértés	4	
Tájékozódás térben és időben	4	
Szaknyelv alkalmazása	4	
Források használata	4	
Eseményeket alakító tényezők feltárása	6	
Megszerkesztettség, nyelvhelyesség	2	
Összpontszám	24	
	OSZTÓSZÁM 2	
Vizsgapont	12	

Hosszú választ igénylő feladat

Szempontok	Elérhető	Elért
	pont	
Feladatmegértés	8	
Tájékozódás térben és időben	4	
Szaknyelv alkalmazása	4	
Források használata	8	
Eseményeket alakító tényezők feltárása	10	
Megszerkesztettség, nyelvhelyesség	8	
Összpontszám	42	
	OSZTÓSZÁM 2	
Vizsgapont	21	

I. RÖVID VÁLASZT IGÉNYLŐ FELADATOK
1. Ókorban született vallások (Elemenként 1 pont, összesen 3 pont.)

- a) Jézus Krisztus
- b) Buddha
- c) Mózes

2. Oszmán hódítás (Elemenként 1 pont, összesen 4 pont.)

Terület vagy város meghatározása	Terület vagy város sorszáma a térképen
a) Ennek a városnak az elfoglalása után vehette fel az oszmán uralkodó a legfőbb muzulmán vallási vezető címét.	4.
b) Ez a város az iszlám harmadik szent helye, de egyben a kereszténység és a zsidó vallás számára is alapvető jelentőségű.	3.
c) Ennek a városnak az elfoglalásával szűnt meg a Kelet-római Birodalom.	2.
d) Az Oszmán Birodalom román vazallus állama, amely korábban magyar és lengyel hűbéres is volt.	6.

3. Középkori Magyarország kultúrája (Elemenként 1 pont, összesen 4 pont.)

- a) C
- b) Visegrád
- c) gótikus (stílus) / gótika
- d) román (stílus) / romanika

4. Kora újkori gyarmatosítás (Elemenként 1 pont, összesen 4 pont.)

Állítások	Gyarmatosító hatalom neve
a) Gyarmatai magukban foglalják az általa meghódított azték és inka birodalmak területét.	Spanyolország
b) Fő riválisával egy a XV. század végén kötött egyezmény határolta el érdekszféráját. Az ekkor megállapított vonaltól keletre terülnek el gyarmatai.	Portugália
c) Az amerikai kontinensen ázsiai terjeszkedése folytatásaként jött létre gyarmata.	Oroszország
d) Gyarmatait részben üldözött protestáns kisebbségek népesítették be.	Anglia

5. Magyarország a XVIII. században (Elemenként 1 pont, összesen 4 pont.)

- a) 2.
- b) 3.
- c) 1.
- d) 2.

6. Ipari forradalmak (Elemenként 0,5 pont, összesen 3 pont.)

Kérdéskörök	Az első ipari forradalom idején	A második ipari forradalom idején
a) Fejlesztés, feltalálás	mesteremberek / magányos feltalálók	tudósok / laboratóriumok / kutatócsoportok
b) Az erőgépek	gőzgép	robbanómotor
c) A kezdeti húzóágazatok	textilipar / könnyűipar	nehézipar / fémfeldolgozás

(A helyes válaszok más megfogalmazásban is elfogadhatók, és más helyes, a forrásokkal összefüggésbe hozható válaszok is elfogadhatók.)

7. Reformkori Magyarország (Elemenként 1 pont, összesen 4 pont.)

- a) cenzúra
- b) sajtószabadság / szólásszabadság / a szabad véleménynyilvánításhoz való jog
- c) országgyűlés / rendi gyűlés / törvényhozás / törvényhozó hatalom / diéta
- d) 1848

8. Náci Németország (Elemenként 1 pont, összesen 3 pont.)

- a) A munkanélküliek számára így biztosítottak elfoglaltságot / megélhetést.
 - b) A szakszervezetek megszüntetésével járt / megszűntek a sztrájkok / a munkaadókkal közös szervezetben voltak a munkavállalók.
 - c) Katonai egyenruhát viseltek / katonai jellegű szervezet volt.
- (A helyes válaszok más megfogalmazásban is elfogadhatók.)

9. Magyar külpolitika 1932/33-ban (Elemenként 1 pont, összesen 4 pont.)

- a) 2.
- b) 3.
- c) 1.
- d) 2.

10. Magyarország a II. világháború után (Elemenként 1 pont, összesen 4 pont.)

A forrás betűjele	A forráshoz köthető évszám
a)	1956
b)	1989
c)	1945
d)	1952

11. Európai Unió (Elemenként 1 pont, összesen 4 pont.)

Európai Bizottság	Európai Parlament	Európai Unió Tanácsa (Tanács)
a) d)	b)	c)

12. Hazai cigányság helyzete (Elemenként 1 pont, összesen 4 pont.)

Állítás	Igaz	Hamis
a) A válaszadók többsége elfogadna cigány munkatársat.	X	
b) Többen fogadnának el cigány családtagot, mint szomszédot.		X
c) A cigányság az egyetlen vizsgált csoport, amelyet többen utasítanának el szomszédként, mint ahányan elfogadnák.		X
d) A diagram adatai megerősítik a feltételezést, hogy a cigányság sokszor diszkrimináció áldozata.	X	

II. SZÖVEGES, KIFEJTENDŐ FELADATOK

13. Középkori egyház és a művelődés (rövid)

Szempontok	Műveletek, tartalmak	Pont
Feladatmegértés	A vizsgázó alapvetően a középkori egyház szerepét mutatja be a mindennapokban. A válasz a forrás felhasználásával lényegi összefüggéseket tár fel (pl. egyházi zene/díszített kódexek).	0–4
Tájékozódás térben és időben	M A vizsgázó a történelmi eseményeket térben és időben elhelyezi. T Utal rá, hogy a bemutatott jelenségek az V–XV. századi Európára jellemzőek.	0–4 [nem adható: 1 és 3]
Szaknyelv alkalmazása	M A vizsgázó helyesen alkalmazza az általános, illetve a témához kapcsolódó történelmi fogalmakat. T Szakszerűen használja a következő általános és konkrét történelmi fogalmakat: pl. egyház, pap, kolostor, kódex.	0–4 [nem adható: 1 és 3]
Források használata	M A vizsgázó beépíti válaszába a forrásban található információkat, és következtetéseket von le belőlük. T Rögzít egy, a képpel kapcsolatos lényeges megfigyelést (pl. egy ének kottáját rögzítették / eltérések a mai kottáktól / díszes iniciálé / latin nyelvű szöveg), és ezzel kapcsolatban lényegi megállapítást tesz (pl. a zene szerepe jelentős volt az egyházban / liturgiában, bemutatja a gregorián énekeket, a könyveket szerzetesek másolták, a kultúra / az egyház nyelve a latin volt, pergamen mint nyersanyag, meghatározza a kódex fogalmát).	0–4 [nem adható: 1 és 3]
Eseményeket alakító tényezők feltárása	M A vizsgázó bemutatja a középkori egyház szerepét a művelődésben, és feltárja az oktatásban és az írásbeliségben játszott szerepét. T Rögzíti, hogy az oktatást egyházi személyek / intézmények végezték, és ezzel kapcsolatban lényegi megállapítást tesz (pl. kolostori / káptalani iskolák, egyetemek pápai engedéllyel / egyházi oktatókkal, latin közvetítő nyelv, papi utánpótlás biztosítása, kulturális örökség fenntartása). T Rögzít az egyház kiemelt jelentőségét az írásbeliség terén (pl. szinte csak a papok tudtak írni-olvasni, az egyház tartotta fenn az írásbeliséget), és ezzel kapcsolatban lényegi megállapítást tesz (pl. karoling minuszkuła kifejlesztése, a Biblia központi jelentősége, az antik kultúra megőrzése, latin nyelv uralma, könyvmásolás a kolostorokban, pergamen mint nyersanyag, meghatározza a kódex fogalmát). <i>Ugyanaz a válasz nem fogadható el két külön tartalmi elem pontozásánál is.</i>	0–6 [nem adható: 1 és 4]

Megszerkesztettség, nyelvhelyesség	A kifejtés mondatokból áll, és a szöveg logikusan felépített. A válasz nem tartalmaz súlyos nyelvhelyességi vagy helyesírási hibát.	0–2
A FELADATBAN ELÉRHETŐ ÖSSZPONTSZÁM		24
ELÉRHETŐ VIZSGAPONTSZÁM		12

14. Etnikai kérdés az I. világháború után (rövid)

Szemponatok	Műveletek, tartalmak	Pont
Feladatmegértés	A vizsgázó alapvetően a Párizs környéki békék etnikai vonatkozásait mutatja be. A válasz a forrás felhasználásával lényegi összefüggéseket tár fel (pl. a nagy létszámú kisebbségek és az etnikai konfliktusok közti összefüggés).	0–4
Tájékozódás térben és időben	M A vizsgázó a történelmi eseményeket térben és időben elhelyezi. T Rögzíti, hogy a békekonferencia 1919-ben vette kezdetét vagy a békét 1919–20-ban kötötték, és rögzíti a téma valamely térbeli vonatkozását (pl. a Magyarországgal szomszédos országok magyar lakossága, a lengyelországi ukrán kisebbség, a Németország / Szovjetunió területén élő lengyelek, a több országban élő németek).	0–4 [nem adható: 1 és 3]
Szaknyelv alkalmazása	M A vizsgázó helyesen alkalmazza az általános, illetve a témához kapcsolódó történelmi fogalmakat. T Szakszerűen használja a következő általános és konkrét történelmi fogalmakat: pl. béke(szerződés), nemzetiség, kisebbség, határ.	0–4 [nem adható: 1 és 3]
Források használata	M A vizsgázó beépíti válaszába a forrásban található információkat, és következtetéseket von le belőlük. T Rögzít egy lényeges tényt a forrás adatai alapján (pl. a legnagyobb számban németek éltek az anyaországon kívül, a magyarok közel harmada az anyaországon kívül élt, 10 millió felett volt a kisebbségek összlétszáma), és tesz egy érdemi megállapítást erre vonatkozóan (pl. a határok meghúzásánál nem feltétlenül vették figyelembe az etnikai szempontokat, több helyen nem érvényesült a nemzeti önrendelkezés elve, többnemzetiségű államok / etnikailag kevert területek jöttek létre).	0–4 [nem adható: 1 és 3]
Eseményeket alakító tényezők feltárása	M A vizsgázó bemutatja az első világháborút lezáró békék etnikai következményeit, és rávilágít a kisebbségek helyzetére. T Rögzít egy tényt az első világháborút lezáró békeszerződések területi vonatkozásával kapcsolatban (pl. a térségben új államok jöttek létre, a győztesek igényeit vették figyelembe, Franciaország diktálta a feltételeket, az Osztrák–Magyar Monarchia előzőleg felbomlott), és tesz egy érdemi megállapítást erre	0–6 [nem adható: 1 és 4]

	<p>vonatkozóan (pl. egyes államokban több államalkotó nemzet volt, egyes államokban az etnikai különbségek vallási / kulturális különbségekkel párosultak, egyes területek kevert nemzetiségűek voltak, többnemzetiségű államok jöttek létre).</p> <p>T Rögzít egy lényeges tény a kisebbségvédelemmel kapcsolatban (pl. a békeszerződések / a Népszövetség alapokmánya tartalmazták a kisebbségi jogok tiszteletben tartását), és megállapítja, hogy a kisebbségek jogai ennek ellenére sérültek.</p> <p><i>Ugyanaz a válasz nem fogadható el két külön tartalmi elem pontozásánál is.</i></p>	
Megszerkesztettség, nyelvhelyesség	A kifejtés mondatokból áll, és a szöveg logikusan felépített. A válasz nem tartalmaz súlyos nyelvhelyességi vagy helyesírási hibát.	0–2
A FELADATBAN ELÉRHETŐ ÖSSZPONTSZÁM		24
ELÉRHETŐ VIZSGAPONTSZÁM		12

15. Mohácsi csata**(rövid)**

Szemponatok	Műveletek, tartalmak	Pont
Feladatmegértés	A vizsgázó alapvetően a mohácsi csatában részt vevő seregeket és a magyar vereség okát mutatja be. A válasz a források felhasználásával lényegi összefüggéseket tár fel (pl. a csatát főleg a török tűzérség és a fegyelmezett janicsárok döntötték el).	0–4
Tájékozódás térben és időben	M A vizsgázó a történelmi eseményeket térben és időben elhelyezi. T Rögzíti, hogy a mohácsi csatára 1526-ban került sor, és tesz egy érdemi megállapítást a helyszínre (pl. Duna közelsége, mocsaras terület, török csapatok a domboldalon, magyar királyi csapatok a völgyben) vagy a két állam területi viszonyaira (pl. Nándorfehérvár elvesztése, végvár vonal összeomlása, ütközőállamok megszűnése, az Oszmán Birodalom jóval nagyobb kiterjedése).	0–4 [nem adható: 1 és 3]
Szaknyelv alkalmazása	M A vizsgázó helyesen alkalmazza az általános, illetve a témához kapcsolódó történelmi fogalmakat. T Szakszerűen használja a következő általános és konkrét történelmi fogalmakat: pl. király, szultán, bandérium, nemes, zsoldos, szpáhi, janicsár.	0–4 [nem adható: 1 és 3]
Források használata	M A vizsgázó beépíti válaszába a forrásokban található információkat, és következtetéseket von le belőlük. T Rögzíti a csata döntő momentumát (pl. török tűzérség ereje, janicsárok tüzefegyverei / fegyelmezettsége), és ezzel kapcsolatban lényegi megállapítást tesz (pl. a török haderő fölényben volt, a janicsárok zsoldos gyalogosok voltak, az Oszmán Birodalom nagyobb anyagi erőket mozgósíthatott).	0–4 [nem adható: 1 és 3]

Eseményeket alakító tényezők feltárása	<p>M A vizsgázó bemutatja a szembenálló seregeket, és feltárja a magyar vereség okait.</p> <p>T Rögzíti a magyar királyi sereg valamelyik lényegi jellemzőjét (pl. fő fegyverneme a nehézlovasság volt, alapvetően nemesi bandériumokból állt, jelentős zsoldos gyalogsága volt), és ezzel kapcsolatban lényegi megállapítást tesz (pl. a nehézlovasság nem tudta eldönteni a csatát, a bandériumok kevésbé voltak fegyelmezettek / képzettek, létszámbeli hátrányban volt).</p> <p>T Rögzíti a török sereg valamelyik lényegi jellemzőjét (pl. nagyobb létszámú volt a magyarnál, jelentős tüzérséggel rendelkezett, fontos fegyverneme volt a janicsár gyalogság / a lovas szpáhik), és ezzel kapcsolatban lényegi megállapítást tesz (pl. a szpáhik szolgálati birtokkal rendelkeztek, az Oszmán Birodalom nagyobb népességgel / jövedelemmel rendelkezett, a janicsárok zsoldos gyalogosok voltak, a török sereg fegyelmezett / képzett volt).</p> <p><i>Ugyanaz a válasz nem fogadható el két külön tartalmi elem pontozásánál is.</i></p>	0–6 [nem adható: 1 és 4]
Megszerkesztettség, nyelvhelyesség	A kifejtés mondatokból áll, és a szöveg logikusan felépített. A válasz nem tartalmaz súlyos nyelvhelyességi vagy helyesírási hibát.	0–2
A FELADATBAN ELÉRHETŐ ÖSSZPONTSZÁM		24
ELÉRHETŐ VIZSGAPONTSZÁM		12

16. Egyházszerzés Magyarországon (hosszú)

Szemponatok	Műveletek, tartalmak	Pont
Feladatmegértés	<p>A vizsgázó alapvetően a kereszténység felvételét és az egyházszerzést mutatja be Géza fejedelem és Szent István korában.</p> <p>Ismerteti az egyházszerzés legfontosabb lépéseit. Rávilágít a kereszténység felvételének jelentőségére.</p> <p>A vizsgázó válaszában felhasználja, értelmezi a forrásokat, azokból lényeges megállapításokat, következtetéseket fogalmaz meg.</p>	0-8
Tájékozódás térben és időben	<p>M A vizsgázó a történelmi eseményeket térben és időben elhelyezi.</p> <p>T Rögzíti Szent István uralkodásának idejét (997/1000/1001–1038), és utal arra, hogy a magyar keresztény egyház központja Esztergom lett.</p>	0-4 [nem adható: 1 és 3]
Szaknyelv alkalmazása	<p>M A vizsgázó helyesen alkalmazza az általános, illetve a témához kapcsolódó történelmi fogalmakat.</p> <p>T Szakszerűen használja a következő általános és történelmi fogalmakat: pl. keresztény(ség), egyház, kolostor, püspök(ség), érsek(ség), tized.</p>	0-4 [nem adható: 1 és 3]

<p>Források használata</p>	<p>M A vizsgázó beépíti válaszába a forrásokban található információkat, és következtetéseket von le belőlük.</p> <p>T Rögzíti a forrás valamely lényegi elemét (pl. a forrás szerint Géza erőszakkal lépett fel a pogányság ellen, ő maga megtartotta a pogány szokásokat is), és tesz egy érdemi megállapítást erre vonatkozóan (pl. Géza számára politikai kérdés volt a kereszténység felvétele, a kereszténység felvételével a fejedelmi hatalmat erősítette).</p> <p>T Rögzít legalább kettőt Istvánnak a forrásban szereplő rendelkezései közül (vasárnapi misehallgatás, vasárnapi munka tiltása, böjt megtartása), és tesz egy érdemi megállapítást erre vonatkozóan (pl. ezzel a keresztény vallás követésére kötelezte alattvalóit, törvények útján terjesztette a kereszténységet / szorította vissza a pogányságot).</p> <p>T Rögzíti egy lényeges tényt a forrás alapján (pl. a monostor nem állt püspöki / világi fennhatóság alatt, Monte Cassino kiváltságait kapta meg) és tesz egy érdemi megállapítást erre vonatkozóan (pl. ez a bencés rend magyarországi megtelepedését jelentette, létrejött a pannonhalmi apátság).</p>	<p>0-8 [nem adható: 1 és 5]</p>
<p>Eseményeket alakító tényezők feltárása</p>	<p>M A vizsgázó bemutatja Géza és Szent István intézkedéseit, és rávilágít jelentőségükre.</p> <p>T Rögzíti, hogy Géza a nyugati kereszténységet vette fel, és tesz egy érdemi megállapítást erre vonatkozóan (pl. ezzel országát a nyugati kultúrához kapcsolta, ez a német-római császárral való szövetkezést jelentette, német területről érkeztek Magyarországra térítők, ez a keleti kereszténységet követő törzsfők ellen irányult, fiát megkereszteltette).</p> <p>T Rögzíti, hogy István egyházmegyéket (érsekségek, püspökségek) hozott létre, és tesz egy érdemi megállapítást erre vonatkozóan (pl. erre a királyi koronával történt koronázás után kerülhetett sor, a magyar egyház független volt a némettől, a püspökök munkáját káptalanok segítették).</p> <p>T Rögzít legalább kettő, az egyházat érintő további intézkedést (pl. birtokadományozások, a tized bevezetése, a templomépítés elrendelése), és tesz egy érdemi megállapítást erre vonatkozóan (pl. ezzel az egyház működésének anyagi alapjait teremtette meg, kiépült a plébániahálózat).</p> <p>T Önálló ismereteivel, helyes megállapításaival kiegészíti és alátámasztja elemzését.</p> <p><i>Ugyanaz a válasz nem fogadható el két külön tartalmi elem pontozásánál is.</i></p>	<p>0-10 [nem adható: 1 és 6]</p>

Megszerkesztettség, nyelvhelyesség	A kifejtés mondatokból áll, a mondatok világosak és egyértelműek. Az elemzés szerkesztett szöveg, a tartalom logikus kifejtését szolgálja. A vizsgázó megállapításai árnyalt elemzőkészségről tanúskodnak. A válasz nem tartalmaz súlyos nyelvhelyességi vagy helyesírási hibát.	0-8
A FELADATBAN ELÉRHETŐ ÖSSZPONTSZÁM		42
ELÉRHETŐ VIZSGAPONTSZÁM		21

17. Svábok betelepítése (rövid)

Szemponatok	Műveletek, tartalmak	Pont
Feladatmegértés	A vizsgázó alapvetően az udvar szerepét és érdekeit mutatja be a benépesítés folyamatában. A válasz a forrás felhasználásával lényegi összefüggéseket tár fel (pl. a betelepítésnek nemcsak gazdasági, hanem politikai célja is volt).	0-4
Tájékozódás térben és időben	M A vizsgázó a történelmi eseményeket térben és időben elhelyezi. T Rögzíti, hogy a betelepítésekre a (XVII. század végétől) XVIII. században került sor, és a volt hódoltsági területekre érkeztek telepések vagy megemlíti néhány új német / sváb településterületet (pl. Buda környéke, Balaton-felvidék, Dél-Dunántúl, Bácska, Bánság).	0-4 [nem adható: 1 és 3]
Szaknyelv alkalmazása	M A vizsgázó helyesen alkalmazza az általános, illetve a témához kapcsolódó történelmi fogalmakat. T Szakszerűen használja a következő általános és konkrét történelmi fogalmakat: pl. hódoltság, betelepítés, katolikus, jobbágy.	0-4 [nem adható: 1 és 3]
Források használata	M A vizsgázó beépíti válaszába a forrásban található információkat, és következtetéseket von le belőlük. T Rögzíti a telepések részére igényelt kedvezményeket (adómentesség, újoncozás alóli felmentés), és ezzel kapcsolatban lényegi megállapítást tesz (pl. a betelepítés szervezeten történt, egybeesett az udvar és a birtokosok érdeke, ennek eredményeképp a betelepítés sikeres volt) <i>vagy</i> további kedvezményeket is említ (felépített házak, eszközök, állatok).	0-4 [nem adható: 1 és 3]
Eseményeket alakító tényezők feltárása	M A vizsgázó bemutatja az udvar szerepét a betelepítésekben, és feltárja érdekeit. T Rögzíti, hogy az udvar célja az adóbevételek növelése volt, és ezzel kapcsolatban lényegi megállapítást tesz (pl. a török kiűzése óriási összegbe került, a hódoltsági terület elnéptelenedett, a német telepések fejlettebb termelési módszereket hoztak magukkal, ez egybeesett a birtokosok érdekeivel). T Rögzíti, hogy az udvar elsősorban katolikusok	0-6 [nem adható: 1 és 4]

	betelepítését támogatta, és ezzel kapcsolatban lényegi megállapítást tesz (pl. de emellett fenntartott bizonyos vallási türelmet is, ez elsősorban német telepeseket jelentett, ezzel politikai célja volt). <i>Ugyanaz a válasz nem fogadható el két külön tartalmi elem pontozásánál is.</i>	
Megszerkesztettség, nyelvhelyesség	A kifejtés mondatokból áll, és a szöveg logikusan felépített. A válasz nem tartalmaz súlyos nyelvhelyességi vagy helyesírási hibát.	0–2
A FELADATBAN ELÉRHETŐ ÖSSZPONTSZÁM		24
ELÉRHETŐ VIZSGAPONTSZÁM		12

18. 1848/49-es szabadságharc (hosszú)

Szempontok	Műveletek, tartalmak	Pont
Feladatmegértés	A vizsgázó alapvetően az 1848/49-es szabadságharc első, 1848. október végéig tartó szakaszát mutatja be. Ismerteti a legfontosabb katonai és politikai eseményeket. Rávilágít a szabadságharc kirobbanásának előzményeire. A vizsgázó válaszában felhasználja, értelmezi a forrásokat, azokból lényeges megállapításokat, következtetéseket fogalmaz meg.	0-8
Tájékozódás térben és időben	M A vizsgázó a történelmi eseményeket térben és időben elhelyezi. T Rögzíti, hogy a szabadságharc első jelentős győzelmére 1848. szeptember 29-én Pákozdnál került sor, és utal arra, hogy Magyarország a Habsburg Birodalom része volt.	0-4 [nem adható: 1 és 3]
Szaknyelv alkalmazása	M A vizsgázó helyesen alkalmazza az általános, illetve a témához kapcsolódó történelmi fogalmakat. T Szakszerűen használja a következő általános és történelmi fogalmakat: pl. szabadságharc, honvéd(sereg), kormány, csata.	0-4 [nem adható: 1 és 3]
Források használata	M A vizsgázó beépíti válaszába a forrásokban található információkat, és következtetéseket von le belőlük. T Rögzíti a szabadságharc kirobbanásának közvetlen politikai előzményét a forrás alapján (pl. a bécsi udvar meg akarta szüntetni Magyarország önállóságát, alá akarta rendelni az országot az osztrák kormánynak), és tesz egy érdemi megállapítást erre vonatkozóan (ez a forradalom egyik fontos eredményének megsemmisítését / az áprilisi törvények részleges visszavonását jelentette volna, ez a magyar kormány számára elfogadhatatlan volt). T Rögzíti a forrás egy lényegi elemét (pl. Kossuth toborzókörútra indult, önkénteseket toboroztak a magyar seregbe), és megállapítja, hogy erre Jelačić (Jellasics) támadása miatt került sor. T Rögzíti, hogy a Kossuth vezetése alatt álló Honvédelmi Bizottmány vette át a kormány szerepét, és tesz egy érdemi megállapítást erre vonatkozóan (pl. ez egy	0-8 [nem adható: 1 és 5]

	országgyűlési bizottság volt, az intézkedést a háborús helyzet indokolta, az intézkedést ideiglenesnek szánták, ezzel Kossuth vált a szabadságharc politikai vezetőjévé).	
Eseményeket alakító tényezők feltárása	<p>M A vizsgázó bemutatja a legfontosabb katonai és politikai eseményeket, és rávilágít jelentőségükre, hátterükre.</p> <p>T Rögzíti a Batthyány-kormány lemondását / bomlását, és tesz egy érdemi megállapítást erre vonatkozóan (pl. erre az emlékirat kiadása / Jelačić kinevezése miatt került sor, Batthyány még egy ideig ideiglenesen hivatalban maradt, Batthyány / a kormány egyes tagjai visszavonultak a közéletől).</p> <p>T Rögzíti, hogy a magyar sereg Pákozdnál legyőzte Jelačić seregét, és tesz egy érdemi megállapítást erre vonatkozóan (pl. a horvát bán serege a Dunántúlon nyomult előre Pest felé, a betörő sereg ellen népfelkelés robbant ki, Jelačić-ot az udvar bujtotta fel a magyarok ellen, Jelačić Bécs felé menekült, a magyar sereg vezére Móga János volt).</p> <p>T Rögzíti a határ átlépése utáni (schwechati) vereséget, és tesz egy érdemi megállapítást erre vonatkozóan (pl. a magyar vezetésben vita zajlott az Ausztriába való betörésről, a magyar sereg késlekedése miatt nem kerülhetett sor a bécsi forradalommal való közös küzdelemre, a győztes hadvezér Windischgrätz volt).</p> <p>T Önálló ismereteivel, helyes megállapításaival kiegészíti és alátámasztja elemzését.</p> <p><i>Ugyanaz a válasz nem fogadható el két külön tartalmi elem pontozásánál is.</i></p>	0-10 [nem adható: 1 és 6]
Megszerkesztettség, nyelvhelyesség	<p>A kifejtés mondatokból áll, a mondatok világosak és egyértelműek.</p> <p>Az elemzés szerkesztett szöveg, a tartalom logikus kifejtését szolgálja.</p> <p>A vizsgázó megállapításai árnyalt elemzőkészségről tanúskodnak.</p> <p>A válasz nem tartalmaz súlyos nyelvhelyességi vagy helyesírási hibát.</p>	0-8
A FELADATBAN ELÉRHETŐ ÖSSZPONTSZÁM		42
ELÉRHETŐ VIZSGAPONTSZÁM		21

19. Rákosi-korszak (rövid)

Szemponatok	Műveletek, tartalmak	Pont
Feladatmegértés	<p>A vizsgázó alapvetően a Szovjetunió dicsőítését szolgáló propagandát mutatja be a Rákosi-korszakban.</p> <p>A válasz a forrás felhasználásával lényegi összefüggéseket tár fel (pl. a propaganda a Szovjetuniót Magyarország felszabadítójaként ünnepelte).</p>	0-4

Tájékozódás térben és időben	<p>M A vizsgázó a történelmi eseményeket térben és időben elhelyezi.</p> <p>T Rögzíti a Rákosi-korszak időbeli határait (1948/49–53/56), és utal arra, hogy Magyarország a szovjet tömb tagja volt.</p>	0–4 [nem adható: 1 és 3]
Szaknyelv alkalmazása	<p>M A vizsgázó helyesen alkalmazza az általános, illetve a témához kapcsolódó történelmi fogalmakat.</p> <p>T Szakszerűen használja a következő általános és konkrét történelmi fogalmakat: pl. propaganda, felszabadulás / megszállás, oktatás / kultúra, kultusz / ideológia.</p>	0–4 [nem adható: 1 és 3]
Források használata	<p>M A vizsgázó beépíti válaszába a forrásban található információkat, és következtetéseket von le belőlük.</p> <p>T Rögzíti a plakát valamely elemét (pl. a plakát felirata / a Szabadság-szobor a német megszállás alóli / második világháborús felszabadulásra utal, a zászlók a szovjet–magyar barátságot jelképezik), és tesz egy érdemi megállapítást erre vonatkozóan (pl. a szovjet megszállást a propaganda pozitív színben tüntette fel, a Szovjetunió / a szovjet hadsereg iránti hálát igyekezett kifejezni, április 4-e ünnepnap volt).</p>	0–4 [nem adható: 1 és 3]
Eseményeket alakító tényezők feltárása	<p>M A vizsgázó bemutatja a Szovjetuniót és a szovjet mintát dicsőítő propaganda összetevőit, és rávilágít hátterükre.</p> <p>T Rögzíti, hogy Sztálin személyét kultusz övezte, és hoz egy példát erre (pl. szobrok, arcképek, születésnapjának megünneplése) <i>vagy</i> tesz egy érdemi megállapítást a kultusz tartalmára vonatkozóan (pl. Sztálint bölcs vezetőként / tanítómesterként / a béke védelmezőjeként ünnepezték) <i>vagy</i> megállapítja, hogy Rákosi körül is személyi kultuszt vezettek be.</p> <p>T Rögzít egy példát arra vonatkozóan, miként jelent meg a kultúrában / oktatásban a szovjet minta követése (pl. az orosz nyelv kötelező tanulása, szovjet szerzők műveinek propagálása, a szovjet történelem / irodalom oktatásának hangsúlyossá válása, szovjet tankönyvek használata, a bolsevik hatalomátvétel évfordulójának megünneplése), és tesz egy érdemi megállapítást erre vonatkozóan (pl. a szovjet kultúra magasabb rendűségét hangsúlyozták, igyekeztek megismertetni / elfogadtatni a bolsevik ideológiát / a szocialista realista stílust).</p>	0–6 [nem adható: 1 és 4]
Megszerkesztettség, nyelvhelyesség	A kifejtés mondatokból áll, és a szöveg logikusan felépített. A válasz nem tartalmaz súlyos nyelvhelyességi vagy helyesírási hibát.	0–2
A FELADATBAN ELÉRHETŐ ÖSSZPONTSZÁM		24
ELÉRHETŐ VIZSGAPONTSZÁM		12

20. Bethleni konszolidáció (hosszú)		
Szemponatok	Műveletek, tartalmak	Pont
Feladatmegértés	A vizsgázó alapvetően a gazdasági konszolidáció főbb elemeit ismerteti. A válasz lényegre törően mutatja be a pénzpolitika változásait. Az elemzés feltárja a gazdasági szerkezetváltást elősegítő lépéseket. A vizsgázó válaszában felhasználja, értelmezi a forrásokat, azokból lényeges megállapításokat, következtetéseket fogalmaz meg.	0-8
Tájékozódás térben és időben	M A vizsgázó a történelmi eseményeket térben és időben elhelyezi. T Rögzíti, hogy Bethlen István 1921–31 között volt miniszterelnök / a konszolidációra az 1920-as években került sor, és megemlíti a téma valamelyik térbeli összetevőjét (pl. trianoni Magyarország, ellenséges szomszédok / kisantant, Népszövetség).	0-4 [nem adható: 1 és 3]
Szaknyelv alkalmazása	M A vizsgázó helyesen alkalmazza az általános, illetve a témához kapcsolódó történelmi fogalmakat. T Szakszerűen használja a következő általános és konkrét fogalmakat: pl. konszolidáció, vám, infláció, kölcsön, Nemzeti Bank.	0-4 [nem adható: 1 és 3]
Források használata	M A vizsgázó beépíti válaszába a forrásokban található információkat, és következtetéseket von le belőlük. T Rögzíti a két felirat valamely lényegi különbségét (pl. korona, illetve pengő, a címlet jelentős csökkenése, a kiadó a pénzügyminiszter, illetve a Nemzeti Bank), és ezzel kapcsolatban lényegi megállapítást tesz (pl. új / saját pénzt vezettek be, megszüntették az inflációt, az inflációt a kormány túlzott pénzkibocsátása okozta, megalapították a Nemzeti Bankot). T Rögzíti a három iparág teljesítményének csökkenését, és ezzel kapcsolatban lényegi megállapítást tesz (pl. a nehézipari ágazatok nyersanyaghiánnyal küzdöttek, mindhárom ágazat „túlméretezett” volt, beszűkültek az exportlehetőségek, a háború miatt csökkent a fogyasztás). T Rögzíti a különböző vámtételeket (pl. magas vámok a könnyűipari / élelmiszeripari termékekre, vámmentes a nyersanyagimport), és ezzel kapcsolatban lényegi megállapítást tesz (pl. a kormány védővámokkal igyekezett segíteni a könnyűipart/élelmiszeripart, nyersanyaghiány volt).	0-8 [nem adható: 1 és 5]
Eseményeket alakító tényezők feltárása	M A vizsgázó bemutatja a bethleni gazdasági és pénzügyi konszolidáció főbb elemeit. T Rögzít egy lényeges pénzügyi problémát vagy pénzügy-politikai lépést (pl. súlyos infláció volt, bevezették a pengőt, felállították a Magyar Nemzeti Bankot), és ezzel kapcsolatban lényegi megállapítást tesz	0-10 [nem adható: 1 és 6]

	<p>(pl. az infláció akadályozta a gazdasági kilábalást, a kormány túlzott pénzkibocsátása inflációt okozott, megszűnt az inflálódott korona, az MNB jegybankként működött).</p> <p>T Rögzíti, hogy Magyarország népszövetségi kölcsönt kapott, és ezzel kapcsolatban lényegi megállapítást tesz (pl. ez diplomáciai elismerést is jelentett, feltétele az infláció megszüntetése volt, a költségvetés ellenőrzését jelentette, ebből nyílt lehetőség a könnyűipar / közlekedés / turizmus fejlesztésére, jóléti intézkedésekre is fordították, jelentős részét Nagy-Britannia folyósította).</p> <p>T Rögzíti a gazdasági szerkezetváltást, és ezzel kapcsolatban lényegi megállapítást tesz (pl. oka a trianoni határhúzás / a nyersanyaglelőhelyek elcsatolása / a birodalmi piac felbomlása, a könnyűipar / infrastruktúra fejlesztését jelenti).</p> <p>T Önálló ismereteivel, helyes megállapításaival kiegészíti és alátámasztja elemzését.</p> <p><i>Ugyanaz a válasz nem fogadható el két külön tartalmi elem pontozásánál is.</i></p>	
Megszerkesztettség, nyelvhelyesség	<p>A kifejtés mondatokból áll, a mondatok világosak és egyértelműek.</p> <p>Az elemzés szerkesztett szöveg, a tartalom logikus kifejtését szolgálja.</p> <p>A vizsgázó megállapításai árnyalt elemzőkészségről tanúskodnak.</p> <p>A válasz nem tartalmaz súlyos nyelvhelyességi vagy helyesírási hibát.</p>	0-8
A FELADATBAN ELÉRHETŐ ÖSSZPONTSZÁM		42
ELÉRHETŐ VIZSGAPONTSZÁM		21

A feladatlapon szereplő források (szöveg, kép, táblázat, grafikon) lelőhelyei:

3. feladat: wikipedia.org, panoramio.com, commons.wikimedia.org, Száray Miklós: Történelem II., muvtor.btk.ppke.hu, osijano.com

6. feladat: www.theguardian.com, science.williams.edu, commons.wikimedia.org, www.lookandlearn.com, archhistdaily.wordpress.com, learnlearn.net

8. feladat: www.berlin.de, commons.wikimedia.org

10. feladat: kony.network.hu, lici-hicetnunc.blogspot.com

12. feladat: A diagram forrása: Simonovits Bori – Szalai Boglárka: Idegenellenesség és diszkrimináció a mai Magyarországon. Magyar Tudomány 2013/03

13. feladat: commons.wikimedia.org

19. feladat: retronom.hu

20. feladat: hu.wikipedia.org

Romsics Ignác: Magyarország története a XX. században